

Asia C-392/22**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

15.6.2022

Ennakkoratkaisupyynnön esittävä tuomioistuin:

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Haagin alioikeus, 's-Hertogenboschin istuntopaikka, Alankomaat)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

15.6.2022

Kantaja:

X

Vastaaja:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (oikeus- ja turvallisuusministeriön valtiosihteeri)

Pääasian menettelyn kohde

Vastaaja ei ottanut kantajan turvapaikkahakemusta käsiteltäväksi, koska vastaaja katsoo Puolan olevan siitä vastuussa. Kantaja riitauttaa tämän päätöksen, koska hän pelkää joutuvansa perusoikeuskirjassa turvattujen perusoikeuksien vastaiseen tilanteeseen, jos hänet siirretään Puolaan.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

Rechtbank esittää SEUT 267 artiklan nojalla ennakkoratkaisukysymyksiä keskinäisen luottamuksen periaatteen ulottuvuudesta ja sisällöstä tilanteessa, jossa hakija siirretään hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaan jäsenvaltioon, jossa hakijan ja yleensä kolmansien maiden kansalaisten perusoikeuksia loukataan muun muassa käännettämällä heidät tai ottamalla heidät säilöön. Kyse on myös siitä, mitä todistelukeinoja hakijalla on käytettävissään ja millaista näyttökynnystä on sovellettava hänen väittäessään, että hänen siirtämisensä on kiellettävä Dublin-

asetuksen 3 artiklan 2 kohdan nojalla. Lisäksi kyse on siitä, onko ennakkoratkaisukysymyksiin vastaamisen kannalta merkitystä sillä, onko kantaja tehnyt uskottavaksi, ettei tehokasta muutoksenhakekeinoa ole olemassa.

Ennakkoratkaisukysymykset

I Onko Dublin-asetusta,¹ kun otetaan huomioon sen johdanto-osan 3, 32 ja 39 perustelukappale ja kun kyseistä asetusta luetaan yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan² 1, 4, 18, 19 ja 47 artiklan kanssa, tulkittava ja sovellettava siten, että valtioiden välisen luottamuksen periaate on varaukseton, joten se, että hakemuksen käsittelystä mahdollisesti vastuussa oleva jäsenvaltio rikkoo vakavasti ja järjestelmällisesti unionin oikeutta sellaisten kolmansien valtioiden kansalaisten osalta, jotka eivät ole (vielä) Dublin-palaajia, ennen kyseisten henkilöiden siirtämistä, estää ehdottomasti siirtämisen kyseiseen jäsenvaltioon?

II Jos edelliseen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko Dublin-asetuksen 3 artiklan 2 kohtaa, luettuna yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 1, 4, 18, 19 ja 47 artiklan kanssa, tulkittava siten, että jos hakemuksen käsittelystä mahdollisesti vastuussa oleva jäsenvaltio rikkoo vakavasti ja rakenteellisesti unionin oikeutta, siirron toteuttava jäsenvaltio ei voi Dublin-asetuksen yhteydessä yksinkertaisesti nojautua valtioiden välisen luottamuksen periaatteeseen, vaan sen on poistettava kaikki epäilyt tai tehtävä uskottavaksi, että hakija ei siirron jälkeen joudu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 4 artiklan vastaiseen tilanteeseen?

III Mitä todistelukeinoja käyttäen hakija voi tukea väitettään, jonka mukaan Dublin-asetuksen 3 artiklan 2 kohta on esteenä hänen siirtämiselleen, ja mikä on tältä osin käytettävä näyttökynnys? Kun otetaan huomioon Dublin-asetuksen johdanto-osan perustelukappaleissa olevat viittaukset unionin säännöstöön, onko siirron toteuttavalla jäsenvaltiolla yhteistyö- ja/tai varmistautumisvelvollisuus tai onko sen siinä tapauksessa, että kolmansien maiden kansalaisten perusoikeuksia loukataan vakavasti ja rakenteellisesti, saatava hakemuksen käsittelystä vastuussa olevalta jäsenvaltiolta yksilölliset takeet siitä, että hakijan perusoikeuksia (tosiaan) kunnioitetaan siirron jälkeen? Onko vastaus tähän kysymykseen erilainen, jos hakija ei pysty esittämään näyttöä, koska hän ei voi tukea johdonmukaisia ja yksityiskohtaisia lausumiaan asiakirjoilla, kun tätä ei lausumien luonteen vuoksi voida odottaakaan?

IV Ovatko vastaukset III osaan sisältyviin kysymyksiin erilaiset, jos hakija tekee uskottavaksi, että viranomaisille kanteleminen ja/tai muutoksenhakekeinojen käyttäminen ei ole mahdollista ja/tai tehokasta hakemuksen käsittelystä vastuussa olevassa jäsenvaltiossa?

¹ Asetus (EU) N:o 604/2013 (EUVL 2013, L 180, s. 31).

² Euroopan unionin perusoikeuskirja (EUVL 2012, C 326, s. 2).

Unionin oikeussäännöt, joihin viitataan

Pakolaisten oikeusasemaa koskevan Geneven yleissopimuksen 1 ja 33 artikla

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 1, 4, 18, 19, 47 ja 51–53 artikla

Asetuksen (EU) N:o 604/2013 (Dublin-asetus) johdanto-osan 3, 19, 32 ja 39 perustelukappale sekä 3, 5 ja 17 artikla

Direktiivin 2011/95/EU 4 artikla

Tuomio 19.3.2019, Jawo (C-163/17, ECLI:EU:C:2019:218, 78–92 kohta)

Tuomio 16.2.2017, C. K. v. Slovenia (C-578/16 PPU, ECLI:EU:C:2017:127, 59, 63–65, 75 ja 76 kohta)

Tiivistelmä pääasian tosiseikoista ja menettelystä

1 Kantaja jätti 9.11.2021 kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen Puolassa. Hän saapui 21.11.2021 Alankomaihin ja jätti sinne 22.11.2021 kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen. Alankomaat ja Puola sopivat vastaanottopyynnön hyväksymisestä 1.2.2022 Dublin-asetuksen 18 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella, minkä yhteydessä Puola hyväksyi, että se on vastuussa turvapaikkahakemuksen käsittelystä.

2 Vastaaja ei ottanut 20.4.2022 tekemällään päätöksellä kantajan kansainvälistä suojelua koskevaa hakemusta käsiteltäväksi, koska se katsoi, että Puola on vastuussa hakemuksen käsittelystä. Kantaja nosti tästä päätöksestä kanteen. Voorzieningenrechter (välitoimista päättävä tuomari) on päättänyt esittää unionin tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymykset ja määrännyt, että kantajaa ei saa siirtää Puolaan niin kauan kuin kanna ei ole ratkaistu. Koska asioissa C-614/21 ja C-208/22 (kaksi samankaltaista turvapaikkahakemusta koskevaa asiaa, joista ensiksi mainitussa Maltaan ja toiseksi mainitussa Kroatian katsottiin olevan vastuussa hakemuksen käsittelystä) esillä olleet päätökset peruutettiin eikä unionin tuomioistuimen tarvitse enää antaa niissä ratkaisua, rechtbank esittää unionin tuomioistuimelle samat ennakkoratkaisukysymykset uudelleen.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

3 Kantaja vastustaa siirtoa Puolaan, koska hän pelkää, että hänen perusoikeuksiaan loukataan siellä, kuten hänen mukaansa oli jo tapahtunut hänen aiemman oleskelunsa aikana. Hän väittää, että Puolan viranomaiset ovat poistaneet hänet unionin alueelta Valko-Venäjälle kolme kertaa niin kutsuttujen pushback-toimien avulla. Kantaja perustelee väitteitään omilla lausumillaan ja kansalaisjärjestöjen raporteilla kolmansien maiden kansalaisten ja Dublin-asetuksen perusteella siirrettyjen henkilöiden tilanteesta Puolassa.

4 Vastaaja väittää, että keskinäisen luottamuksen periaatteen (ennakkoratkaisukysymyksissä ”valtioiden välisen luottamuksen periaate”) ja vastaanottopyynnön hyväksymisen perusteella voidaan olettaa, että kantajan perusoikeuksia ei loukata sen jälkeen, kun hänet on siirretty Puolaan. Kantaja ei ole myöskään vaarassa joutua pushback-toimien avulla poistetuksi Puolan alueelta. Kantaja ei ole perustellut asiakirjoin lausumiaan, jotka koskevat hänen kokemuksiaan Puolassa. Hän ei ole myöskään kannellut Puolan viranomaisille väitetystä unionin oikeuden noudattamatta jättämisestä, vaikkei ole käynyt ilmi, ettei tällaista mahdollisuutta olisi. Lopuksi ei ole selvää, mitä rechtbank pyrkii esitetyillä ennakkoratkaisukysymyksillä suojelemaan. Euroopan komission on nimittäin aloitettava Puolaa vastaan rikkomismenettelyä, jos kyseinen jäsenvaltio syyllistyy pushback-toimiin tai sivuuttaa unionin tuomioistuimen ratkaisut.

Tiivistelmä ennakkoratkaisupyynnön perusteista

5 Rechtbank katsoo, että asetuksen N:o 604/2013 täytäntöönpanoon sovelletaan keskinäisen luottamuksen periaatetta ja että voidaan olettaa, että hakija ei joudu siirtonsa jälkeen perusoikeuskirjan 4 artiklan vastaiseen tilanteeseen. Jos hakija väittää päinvastaista, hänen on näytettävä tämä toteen.

6 Asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 2 kohdan mukainen arviointi rajoittuu tilanteeseen siirron jälkeen, tarkemmin sanottuna vastaanottoon ja elinolosuhteisiin sekä turvapaikkamenettelyn laatuun hakemuksen käsittelystä vastuussa olevassa jäsenvaltiossa kyseisen menettelyn aikana, mikä tarkoittaa myös sitä, että ulkomaalainen voi tarvittaessa tehdä kantelun ja että hän voi nostaa kanteen kansallisessa tuomioistuimessa.

7 Asetukseen N:o 604/2013 perustuvia siirtopäätöksiä koskevissa menettelyissä rechtbank joutuu yhä useammin pohtimaan oikeuskysymystä, onko sen nojaututtava keskinäisen luottamuksen periaatteeseen, jos perusoikeuksia on loukattu räikeästi eri jäsenvaltioiden alueella ja niiden toimesta. On saatu lukuisia pushback-ilmoituksia, ja kolmansien maiden kanssa tehdään sopimuksia unioniin suuntautuvien matkojen estämiseksi (pullbacks).

8 Jäsenvaltioiden on samalla noudatettava Geneven yleissopimusta, Euroopan ihmisoikeussopimusta ja perusoikeuskirjaa. Niissä määrätty palauttamiskielto, joka Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan edellyttää turvapaikkaperusteiden yksilöllistä arviointia, menettää kuitenkin täysin merkityksensä, jos kolmannen maan kansalaisen pääseminen unionin alueelle hakemaan kansainvälistä suojelua tehdään tosiasiallisesti mahdottomaksi.

9 Rechtbank päättelee asiassa Jawo annetusta tuomiosta, että keskinäisen luottamuksen periaate merkitsee luottamusta siihen, että jäsenvaltiot kunnioittavat aina kaikkia perusoikeuksia ja takaavat niiden noudattamisen kaikkiin henkilöihin nähden.

10 Pushback- ja pullback-toimet vaarantavat kuitenkin asetuksen N:o 604/2013 ja keskinäisen luottamuksen periaatteen vaikutuksen. Turvapaikanhakijat ovat vaarassa

joutua palautetuiksi, ja heidän halukkuuttaan suojelun hakemiseen pyritään tietyissä jäsenvaltioissa heikentämään. Tämä puolestaan lisää turvapaikka- ja vastaanottokapasiteettiin kohdistuvia paineita muissa jäsenvaltioissa.

11 Päätöksentekoviranomainen voi edellä mainitun periaatteen perusteella lähteä siitä, ettei hakijan perusoikeuksia siirtämisen jälkeen loukata. Jos hakija kuitenkin tekee tuomioistuimessa uskottavaksi, että hänen tai yleisesti kolmansien maiden kansalaisten perusoikeuksia rakenteellisesti loukataan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevassa jäsenvaltiossa ja sen toimesta, on kysyttävä, onko tällaisessa tilanteessa siirtäminen ehdottomasti kiellettävä ja/tai voidaan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevaa jäsenvaltiota määrittäessä ilman muuta tukeutua keskinäisen luottamuksen periaatteeseen.

12 Rechtbankin mukaan on ilmennyt, että Puolassa on loukattu perusoikeuksia jo pitkän aikaa. Perusoikeuksia ei loukata ainoastaan ulkorajalla vaan myös maahantulon jälkeen. Kolmansien maiden kansalaiset pidätetään ja kuljetetaan ulkorajalle, jotta heidät voidaan karkottaa ilman, että he voivat ilmoittaa haluavansa hakea turvapaikkaa. Rechtbank viittaa tässä yhteydessä muun muassa Amnesty Internationalin julkilausumaan 11.4.2022. Siinä Amnesty International viittasi Puolan viranomaisten laajalle levinneisiin ja rakenteellisiin pushback-toimiin, minkä yhteydessä Puolassa on säädetty näille toimille lokakuusta 2021 lähtien oikeudellinen perusta vastauksena Valko-Venäjän niin kutsuttuun ”hybridisodankäyntiin”. Rechtbank toteaa, että tällainen kansallinen lainsäädäntö on selvästi unionin oikeuden vastainen.

13 Valko-Venäjän rajalla tapahtuneita loukkauksia huomioon ottamatta rechtbank katsoo, että uskottavista lähteistä käy lisäksi ilmi, että tuomioistuimen riippumattomuuteen liittyy Puolassa epävarmuutta.

14 Rechtbank pohtii nyt keskinäisen luottamuksen periaatteen ulottuvuutta ja pyrkii selvittämään, voidaan tähän periaatteeseen sisällyttää varauksia sen mukaan, missä ja minä aikana perusoikeuskirjan rikkomiset tapahtuvat, mitä perusoikeuksia ne koskevat ja missä määrin hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion asenteella on merkitystä.

15 Perusoikeuskirjassa ja Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ei vahvisteta perusoikeuksien välistä hierarkiaa. Rechtbank lähtee siten siitä, että keskinäisen luottamuksen periaate edellyttää, että kaikkia perusoikeuksia kunnioitetaan aina ja kaikkien jäsenvaltioiden alueella eikä ainoastaan niihin turvapaikanhakijoihin nähden, jotka palaavat heidän turvapaikkahakemuksensa käsittelystä vastuussa olevaan jäsenvaltioon.

16 Jos unionin tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta siten, että arvioitavana on vain tiettyyn hakijaan kohdistuva perusoikeuskirjan 4 artiklan rikkomisen riski, rechtbank päättää unionin tuomioistuimen katsovan, että keskinäisen luottamuksen periaate on varauksellinen. Siinä tapauksessa rechtbank pyytää unionin tuomioistuinta täsmentämään tämän tulkinnan oikeudellisen perustan.

17 Keskeisenä oikeuskysymyksenä on se, onko tuomioistuimen eroteltava keskinäisen luottamuksen periaatteen tarkastelussa toisistaan luottamus ennen siirtoa ja luottamus siirron jälkeen sekä luottamus palaavan turvapaikanhakijan erityisessä tilanteessa ja luottamus siihen, että hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio kunnioittaa kaikkia perusoikeuksia kaikkiin kolmansien maiden kansalaisiin nähden.

18 Päätös perustuu ”luottamukseen”, jos kyse on tuleviin tapahtumiin kohdistuvista odotuksista. Kun on aineellisesti osoitettu, että hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio ei noudata velvollisuuksiaan kunnioittaa perusoikeuksia, herää kysymys, mihin tämä luottamus tällöin perustuu.

19 Ensimmäinen kysymys koskee sitä, onko silloin, kun todetaan, että hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio loukkaa vakavasti ja järjestelmällisesti useita perusoikeuksia kolmansien maiden kansalaisten osalta, siirto kyseiseen jäsenvaltioon jo pelkästään tästä syystä kiellettävä. Jos tähän kysymykseen on vastattava kieltävästi, nousee esiin kysymys siitä, onko asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun tilanteen olemassaolon arvioinnissa edelleen käytettävä lähtökohtana molemminpuolista ja keskinäistä luottamusta.

20 Rechtbank haluaa selvittää, onko unionin tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Jawo antaman tuomion 82 kohdassa käytettyä ilmaisua ”kohtelu jäsenvaltioissa” tulkittava siten, että sillä tarkoitetaan ”kohtelua jäsenvaltiossa ja/tai jäsenvaltion toimesta”. Jos tätä ilmaisua tulkitaan suppeasti siten, että sillä tarkoitetaan ”jäsenvaltiossa” eli ”jäsenvaltion alueella”, perusoikeuskirjan 18 ja 19 artikla sekä asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 1 kohta menettävät merkityksensä. Jos turvapaikanhakijoiden pääsy jäsenvaltioiden alueelle estetään, jäsenvaltioissa ei voi myöskään tapahtua loukkaamista.

21 Asetuksen N:o 604/2013 johdanto-osan 32 perustelukappale näyttää viittaavan siihen, että velvollisuus kunnioittaa perusoikeuksia syntyy heti, kun turvapaikanhakija on tullut jäsenvaltioiden vallankäytön (lainkäyttövallan) piiriin, eikä vasta sen jälkeen, kun hän on tosiasiallisesti saapunut unionin alueelle. Toisenlainen tulkinta vaarantaa perusoikeuskirjan sekä asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 1 kohdan tehokkaan vaikutuksen, koska jäsenvaltio voi tällöin kiertää kolmannen maan kansalaiseen kohdistuvan vastuunsa estämällä tosiasiallisesti tämän saapumisen maahan.

22 Lisäksi asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 2 kohta voi olla esteenä siirrolle. Tätä säännöstä sovellettaessa on arvioitava, mihin tilanteeseen hakija joutuu siirtämisensä jälkeen. Tuomion Jawo 82 kohdan, joka vastaa asetuksen N:o 604/2013 johdanto-osan 32 perustelukappaletta, lähtökohtana on, että ”kansainvälisen suojelun hakijoiden kohtelun” on vastattava muun muassa perusoikeuskirjan ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen vaatimuksia. Keskinäisen luottamuksen periaatteen ulottuvuus sekä ajanjakso, jona jäsenvaltioiden on täytettävä velvoitteensa, eivät siten näytä rajoittuvan siirrosta alkavaan aikaan ja pelkästään perusoikeuskirjan 4 artiklan noudattamiseen.

23 Rechtbank tiedusteleo unionin tuomioistuimelta, miten suppeasti asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 2 kohtaa on tulkittava ja onko huomioon otettava ainoastaan perusoikeuskirjan 4 artiklan kunnioittaminen vai kaikkien perusoikeuksien kunnioittaminen.

24 Rechtbank pyytää lisäksi selvennystä siihen, vaikuttavatko myös ennen siirtoa hakijaan tai yleensä kolmansien maiden kansalaisiin kohdistuvat perusoikeuksien loukkaukset siirron jälkeen tapahtuvien loukkausten vaaran vakavuuteen. Toisin kuin direktiivissä 2011/95/EU, missään asetuksen N:o 604/2013 säännöksessä ei nimittäin säädetä, että aikaisemmin kärsitty vaino olisi selkeä osoitus siitä, että hakijan pelko on perusteltua.

25 Tässä tapauksessa siirtopäätös tehdään vastaanottopyynnön hyväksymisen jälkeen. Alankomaiden oikeuskäytännön mukaan tällöin on saatu takuu siitä, ettei perusoikeuskirjan 4 artiklaa rikota. Rechtbank pohtii, onko näin myös Puolan kaltaisessa tilanteessa.

26 Mainittu vastaanottopyynnön hyväksymisen alankomaalainen tulkinta merkitsee sitä, että kyseisen hyväksymisen merkitys ja ulottuvuus ylittävät sen, mitä unionin lainsäätäjät on tarkoittanut asetuksen N:o 604/2013 18 artiklassa. Kyseisellä säännöksellä taataan nimittäin vastaanotto tai takaisinotto eikä turvapaikkahakemuksen käsittelyä. Rechtbank pyytää siten unionin tuomioistuinta täsmentämään vastaanottopyynnön hyväksymisen ulottuvuutta.

27 Lisäksi esiin nousee kysymys hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion asenteen merkityksestä. Tältä osin unionin tuomioistuin totesi asiassa Jawo annetun tuomion 92 kohdassa, että tilanteessa, jossa viranomaiset ovat vastahakoisia, siirron esteenä olevien puutteiden on saavutettava ”erityinen vakavuusaste”.

28 Rechtbank toteaa, että tällä hetkellä Puolassa on kyse tällaisesta vastahakoisuudesta. Rechtbank pohtii sen varalta, että Puolan viranomaisten asenne on muuttunut sillä hetkellä, kun rechtbank antaa lopullisen ratkaisunsa, onko mainitun kynnyksen oltava alhaisempi, jos viranomaiset eivät ole vastahakoisia. Turvapaikanhakijan kannalta on tuskin merkitystä sillä, johtuuko hänen perusoikeuksiensa loukkaaminen hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion vastahakoisuudesta vai voimattomuudesta. Oikeudelliselta kannalta on myös vaikea katsoa, että jäsenvaltioon saapuvien kolmansien maiden kansalaisten, erityisesti ukrainalaisten, suuri määrä ja siihen liittyvät käytännön vaikeudet oikeuttaisivat unionin oikeuden mukaisten perusoikeuksien kunnioittamista koskevien velvoitteiden noudattamatta jättämisen. Dublin-asetuksen 33 artikla sisältää tällaisen pakolaisten suuren määrän varalta varhaisvaroitus-, valmius- ja kriisinhallintamenettelyn. Puola ei ole kuitenkaan ottanut tätä mekanismia käyttöön.

29 Toisin kuin asioissa C-254/21, C-228/21, C-297/21, C-315/21 ja C-328/21 esitetyt kysymykset, rechtbankin kysymykset koskevat tilannetta, jossa hakemuksen käsittelystä mahdollisesti vastuussa oleva jäsenvaltio on ennen siirtoa vakavassa määrin

jättänyt noudattamatta unionin oikeuden mukaisia velvoitteitaan kunnioittaa perusoikeuksia eikä se siis toimi oikeussääntöjen mukaisesti vaan niiden vastaisesti. Kysymykset koskevat ainoastaan sitä, onko siirtäminen ehdottomasti kiellettävä, ja toissijaisesti, onko keskinäisen luottamuksen periaate hylättävä hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisen yhteydessä, jos perusoikeuksia on loukattu ennen siirtoa tai yleisesti kolmansien maiden kansalaisten osalta.

30 Jos siirtämistä ei ole edellä mainituissa olosuhteissa jo suljettu pois, seuraava kysymys koskee sitä, voiko jäsenvaltio, joka haluaa siirtää hakijan, vedota keskinäisen luottamuksen periaatteeseen vai onko sen unionin oikeuden nojalla itse poistettava kaikki epäilyt tai tehtävä uskottavaksi, ettei perusoikeuskirjan 4 artiklaa rikota siirron jälkeen.

31 Rechtbank viittaa 16.2.2017 annettuun tuomioon C. K v. Slovenia (C-578/16 PPU, ECLI:EU:C:2017:127) ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomioon 18.11.2021, M.H. ym. v. Kroatia (hakemukset nro 15670/18 ja 43115/18, ECLI:CE:ECHR:2021:1118JUD001567018), ja pyytää unionin tuomioistuinta tulkitsemaan, onko tilanteessa, jossa hakija esittää objektiivisia todisteita ennen siirtämistä tapahtuneista perusoikeuksien vakavista loukkauksista, siirron toteuttavan jäsenvaltion suljettava pois mahdollisuus, että tähän siirtoon liittyy todellinen vaara perusoikeuskirjan 4 artiklan rikkomisesta, ja siten poistettava kaikki vakavat epäilyt siitä, että perusoikeuskirjassa taattuja perusoikeuksia ei kunnioitettaisi siirron jälkeen.

32 Tämä todistustaakan kääntäminen vastaa jäsenvaltioiden velvollisuuksia. Lisäksi tämän todistustaakan täyttäminen on jäsenvaltioille helpompaa kuin hakijalle. Vastaanottopyynnön hyväksyminen on jo takeena siitä, että hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio noudattaa asetuksen N:o 604/2013 18 artiklan mukaisia velvollisuuksiaan. Lisäksi voitaisiin vaatia nimenomaisia takeita muun muassa siirron jälkeisen vastaanottamisen osalta, ja näiden takeiden noudattamista voitaisiin valvoa. Koska hakija itse ei voi pyytää jäsenvaltiolta takeita siitä, että hänen perusoikeuksiaan ei loukata siirron jälkeen, merkitsee lähtökohta, jonka mukaan hakijan on siirtämisen jälkeen käännyttävä hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion viranomaisten puoleen, jos hänen perusoikeuksiaan on loukattu, sitä, että hänen on ensin altistuttava tälle loukkaamiselle, silloinkin kun siirron toteuttava jäsenvaltio tiesi tai sen olisi pitänyt tietää perusoikeuksien aikaisemmista loukkauksista. Rechtbank pohtii tämän vuoksi, onko siirron toteuttavan jäsenvaltion pyydettävä Puolassa valitsevan tilanteen kaltaisessa tilanteessa henkilökohtaisia takeita sellaista hakijaa varten, joka ei voi tehdä uskottavaksi, että hänen perusoikeutensa ovat uhattuna.

33 Jos unionin tuomioistuin tulkitsee unionin oikeutta siten, että siirron toteuttavalla jäsenvaltiolla ei ole muiden perusoikeuksien kuin perusoikeuskirjan 4 artiklan aikaisemmista loukkauksista huolimatta tarkempaa perustelu- ja tutkintavelvollisuutta keskinäisen luottamuksen periaatteen nojalla, esiin nousee kysymys siitä, miten hakija voi tehdä uskottavaksi, että asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 2 kohta on esteenä siirrolle.

34 Rechtbank tiedustelelee myös, mitä vaatimuksia ja millaista näyttökynnystä on sovellettava todistelukeinoihin, joita hakija käyttää perustellakseen pelkoaan joutua siirron jälkeen perusoikeuskirjan 4 artiklan vastaiseen tilanteeseen. Täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 118/2014 liitteessä II ei nimittäin mainita todistelukeinoja asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 2 kohdan tai 17 artiklan 1 kohdan soveltamisen osalta.

35 Kun otetaan huomioon asetuksen N:o 604/2013 lähtökohta, jonka mukaan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämiseksi on poikkeustapauksia lukuun ottamatta järjestettävä henkilökohtainen puhuttelu, pitäisi sillä, mitä hakija lausuu kokemuksistaan vastuussa olevasta jäsenvaltiosta, olla merkitystä. Tähän lausumaan voi nimittäin sisältyä seikkoja, joiden perusteella voidaan katsoa, että siirto on kiellettävä mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdan nojalla tai että jäsenvaltio, jonka on määritettävä turvapaikkahakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio, ottaa turvapaikkahakemuksen käsittelyn vastuulle.

36 Jos tämä tulkinta pitää paikkansa, se edellyttää, että hakijan lausuman uskottavuus on tutkittava. Unionin tuomioistuinta pyydetään täsmentämään tätä seikkaa ja ilmoittamaan ne vaatimukset, joita hakijalle voidaan asettaa. Nämä vaatimukset eivät rechtbankin mukaan kuitenkaan saa olla niin tiukkoja, että niiden täyttäminen on mahdotonta.

37 Dublin-menettelyissä turvapaikanhakijoiden aikaisemmat kokemukset koskevat usein ”negatiivisia tosiseikkoja”, kuten menettelyn tai vastaanoton epäämistä. Tämäntyyppisiä loukkauksia on erityisen vaikea osoittaa, varsinkin kun niistä ei yleensä anneta asiakirjoja. Näin ollen on täsmennettävä, millä todistelukeinoilla hakija voi tukea väitettään, jonka mukaan asetuksen N:o 604/2013 3 artiklan 2 kohta on esteenä siirrolle, ja mitä vaatimuksia ja millainen näyttökynnys hakijan itsensä antamille lausumille voidaan asettaa.

38 On myös määritettävä, sovelletaanko jäsenvaltioihin senkaltaista yhteistyövelvollisuutta, josta on säädetty direktiivin 2011/95 4 artiklassa, ja onko Puolan tilanteen kaltaisessa tapauksessa siirron toteuttavan jäsenvaltion kompensoitava se, että hakijan on vaikea esittää näyttöä, jotta voitaisiin tutkia, onko odotettavissa, että hänen perusoikeuksiaan loukataan siirron jälkeen.

39 Rechtbank huomauttaa lisäksi, että sen arviointi, miten oikeus oikeussuojaan on Puolassa tehokkaasti taattu, on hankalaa, kun pushback-toimien perustana ei ole hallintopäätöksiä ja rikkomisilla ei ole seuraamuksia, koska pushback-toimista on säädetty lailla.

40 Rechtbank pohtii tätä taustaa vasten, onko siirron toteutettavalla jäsenvaltiolla siinä tapauksessa, ettei tehokasta oikeussuojakeinoja ole, painavampi näyttötaakka, ja onko sen varmistuttava paremmin siitä, ettei hakijoiden perusoikeuksia loukata siirron jälkeen.

41 Koska esille on tullut suuri määrä vastaavanlaisia asioita, joiden käsittelyä ei voida lykätä, kunnes unionin tuomioistuin antaa ratkaisunsa, rechtbank on pyytänyt

tämän asian käsittelemistä työjärjestyksen 105 artiklan mukaisessa nopeutetussa menettelyssä.

TYÖASIAKIRJA